

Vergaderjaar 2024–2025

36 327

Vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Wetboek van Strafvordering)

Nr. 30

AMENDEMENT VAN HET LID SNELLER

Ontvangen 27 januari 2024

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

Artikel 2.5.27, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef, wordt na «worden gegeven» ingevoegd «indien er sprake is van een direct gevaar dat van de verdachte uitgaat, en».

2. Onderdeel b komt te luiden:

b. indien er een direct gevaar bestaat dat de verdachte het onderzoek zal frustreren;

3. Onderdeel c komt te luiden:

c. indien er een direct gevaar bestaat dat de vrijlating van de verdachte vanwege de zwaarte van het strafbare feit waarvan hij wordt verdacht, tot een directe verstoring van de openbare orde zal leiden;

4. In onderdeel d wordt «ernstig ermee rekening moet worden gehouden» vervangen door «er duidelijke aanwijzingen zijn», wordt na «dat de verdachte» ingevoegd «opnieuw» en vervalt «waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van zes jaar of meer is gesteld of waardoor de staatsveiligheid of de gezondheid of veiligheid van personen in gevaar kan worden gebracht, dan wel algemeen gevaar voor goederen kan ontstaan».

5. Onder verlettering van onderdeel f tot onderdeel e vervalt onderdeel e.

In artikel 2.5.29, eerste lid, wordt «uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte» vervangen door «feiten of omstandigheden het aannemelijk maken dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het strafbare feit».

Toelichting

De toepassing van voorlopige hechtenis in Nederland krijgt zowel nationale als internationale kritiek.¹ Het wordt te vaak en te gemakkelijk toegepast, terwijl alternatieven middels de schorsing onder voorwaarden onvoldoende benut worden (gedragsinterventies, huisarrest, contactverbod, borgsom, elektrisch toezicht). Uit onderzoek van de Europese Commissie blijkt dat een derde van de Nederlandse gevangenispopulatie in voorlopige hechtenis zit, aanzienlijk meer dan het Europese gemiddelde van 25%.² Vaak blijkt voorlopige hechtenis achteraf onnodig, te herleiden uit het aantal toegekende schadevergoedingen aan ex-verdachten ter compensatie van de onrechtmatig doorgebrachte tijd in voorarrest.³ Net als voor reguliere korte detenties geldt voor korte detenties in het kader van voorlopige hechtenis dat deze detentieschade veroorzaken en dat recidivecijfers na detentie hoog liggen.⁴ De indiener onderschrijft derhalve de ambities van de regering om tegemoet te komen aan de kritiek. Net als de Raad van State⁵ vraagt indiener zich echter af of het nu voorliggende voorstel voldoende effectief is om deze ambities waar te maken en stelt zich daarom het voorliggende amendement voor.

Met dit amendement beoogt de indiener de gronden voor voorlopige hechtenis te verduidelijken. Vanuit de rechtswetenschap en rechtspraak is gesteld dat de gronden voor voorlopige hechtenis te zacht, te onduidelijk en te ruim te interpreteren zijn.⁶ De suggesties die zij doen voor het verduidelijken van de gronden voor voorlopige hechtenis neemt de indiener met het voorliggende amendement over.⁷ De indiener is er van overtuigd dat een helder geformuleerde wettelijke regeling de rechtspraak meer duidelijkheid kan bieden en het wetboek toegankelijker en inzichtelijker kan maken. De drie basisvoorwaarden waar bij de oplegging van voorlopige hechtenis aan moet zijn voldaan, namelijk een zekere ernst van het feit, een bepaalde mate van verdenking en een grond maakt indiener weer zichtbaar, waarbij de verouderde en verwarrende term «ernstige bezwaren» wordt vervangen door dat «feiten of omstandigheden» het aannemelijk maken dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het strafbare feit. Met betrekking tot de gronden kan een nieuwe overkoepelende eis worden opgenomen waarin duidelijk is waar de rechter op moet letten, namelijk dat er sprake moet zijn van een direct gevaar dat van de verdachte uitgaat. In aansluiting daarop kan de onderzoeksgrond duidelijker worden omschreven als een direct gevaar dat de verdachte het onderzoek zal frustreren. De recidivegrond kan dan

¹ Memorie van toelichting, pagina 416 en 417.

² Bijlage bij Groenboek over detentie, Europese Commissie, 2011 https://www.eerstekamer.nl/eu/edossier/e110030_groenboek_over_de.

³ Algemene Rekenkamer, Voorarrest: verdachten in de cel; Een kwantitatieve analyse van in verzekeringstelling en voorlopige hechtenis, Kamerstukken II 2017/18, 29 279, nr. 397.

⁴ WODC onderzoek «korte detenties nader bekeken» <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-549ce973-4633-4450-8093-ca69771811f7/pdf>.

⁵ Advies Afdeling advisering Raad van State en Nader rapport, p. 135.

⁶ J.H. Janssen, F.W.H. van den Emster & T.B. Trotman, «Strafrechters over de praktijk van de voorlopige hechtenis. Een oordeel van de werkvloer!», Strafbld 2013, p. 430–444.

J. uit Beijerse & O. Maan, «Vast, tenzij»-praktijk dwingt tot aanpassing van de wettelijke gronden voor voorlopige hechtenis in het nieuwe wetboek», NJB 2024, afl. 40.

⁷ J. uit Beijerse & O. Maan, «Vast, tenzij»-praktijk dwingt tot aanpassing van de wettelijke gronden voor voorlopige hechtenis in het nieuwe wetboek», NJB 2024, afl. 40.

worden beperkt tot het directe gevaar «dat de verdachte, als hij op vrije voeten komt, verder gaat met het plegen van misdrijven». De beperking tot feiten waarop zes jaar gevangenisstraf is gesteld, kan daarbij vervallen waardoor de tweede recidivegrond daar als vanzelf onder valt en kan vervallen. De grond met betrekking tot de ernstig geschokte rechtsorde dient te worden gericht op het directe gevaar dat de vrijlating van de verdachte vanwege de zwaarte van het strafbare feit waarvan hij wordt verdacht, tot een directe verstoring van de openbare orde zal leiden.

Sneller